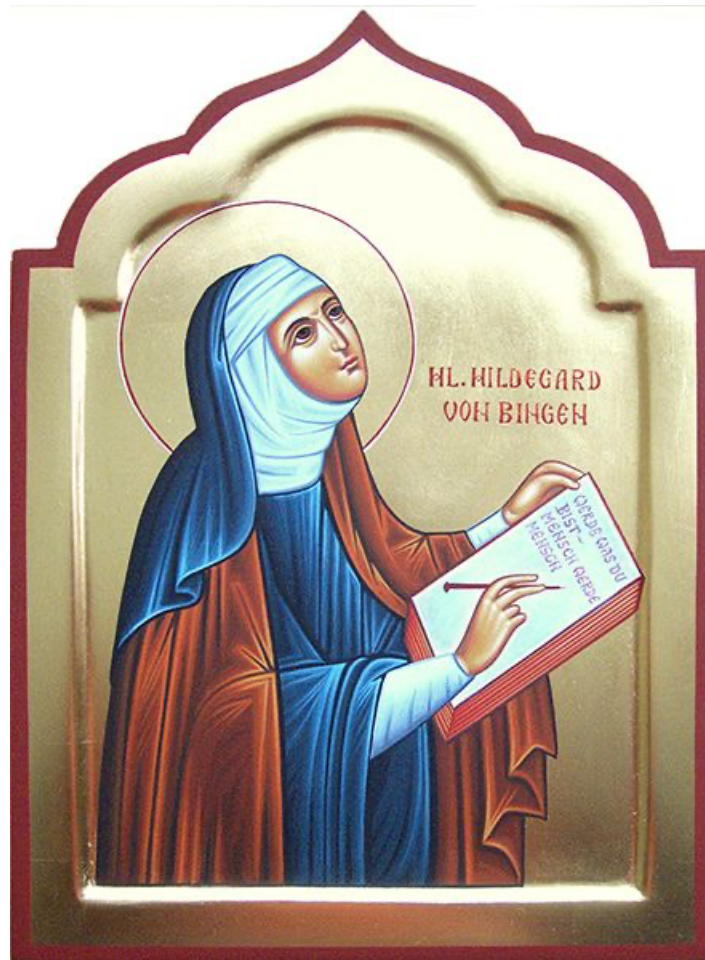

Toneelstuk
Hildegard von Bingen
voor klas 2

geschreven door Kim van den Berg

Rollen:

Moeder Mechtild
Vader Hildebert
Het kind Hildegard
De volwassen Hildegard
Abdis Jutta
Non 1
Non 2
Non 3
Non 4
Priester
Bode
Paus
Keizer
Eerste zieke
Tweede zieke
Derde zieke
Eerste bouwvakker
Tweede bouwvakker
Derde bouwvakker
Gast 1
Gast 2

Attributen:

-pop
-boek en veer
-zaag en bijl
-kransjes
-krukje
-lessenaar

Met dank aan:

Marre Bouwhuis voor het lied Hildegard en
Kirsten Flierman voor het lied Kyrie eleison

Kinderen komen op en zingen het lied Hildegard.

♪ Hildegard (van Marre Bouwhuis)

Koor:

U zult nu het toneelstuk zien van klas twee,
alle kinderen doen eraan mee
We zullen u vertellen over Hildegard en haar leven,
haar ouders hebben haar die naam gegeven.
Wij stellen eerst de spelers aan u voor,
dus zwijgt nu en hoor!

speelt moeder Mechtild
speelt vader Hildebert
speelt het kind Hildegard
speelt de volwassen Hildegard
speelt abdis Jutta
speelt non 1
speelt non 2
speelt non 3
speelt non 4
speelt de priester
speelt de bode
speelt de paus
speelt de keizer Barbarossa
speelt de eerste zieke
speelt de tweede zieke
speelt de derde zieke
speelt de eerste bouwvakker
speelt de tweede bouwvakker
speelt de derde bouwvakker
speelt de eerste gast
speelt de tweede gast

Wij wensen u veel plezier
met ons toneelstuk hier!

Wel 900 jaar geleden vlak bij de grote rivier de Rijn,
lag het landgoed Bermersheim.
Daar woonden Mechtild en haar man Hildebert de landheer,
ze hadden boerderijen, bossen, akkers en weiden en nog veel meer.

Kinderen gaan op hun plaats zitten. Vader en moeder (met pop in haar armen) komen op.

Moeder Mechtild Kijk eens manlief, we hebben ons tiende kind gekregen!
Vader Hildebert Wat een lief meisje; we zullen haar Hildegard noemen.

♪ Slaap mijn kindje, wiegekindje (www.vrijeschoolliederen.nl)
Vader en moeder af.

Koor:

Hildegard groeide op, maar was vaak ziek, met haar wangen zo bleek,
zodat ze dromerig naar haar spelende broers en zussen keek.

Hildegard zit en vader en moeder komen op.

Vader Waarom speel je niet met de andere kinderen een
tikspel?

Hildegard Diep in mijn hart zie ik mooie beelden, dat is zo fijn, dat
snapt u toch wel?

Moeder en vader gaan apart staan.

Moeder Voor onze Hildegard is het vast fijn
om later een non te zijn.

Vader Dat is zeker goed voor ons kind;
leren lezen en schrijven is iets wat ze vast fijn vindt.

Koor:

Hildegard werd op haar achtste naar het klooster gebracht,
abdis Jutta had daar op haar gewacht.

Jutta Lieve Hildegard, ik zal als een moeder voor je wezen
en zal je leren schrijven en lezen

Hildegard zwaait haar ouders gedag en gaat zitten.

Koor:

Jutta leerde Hildegard lezen en schrijven
en Hildegard wilde voor altijd in het klooster blijven.
Op haar 15de deed ze haar klooster-eed
en vanaf dat moment ging ze als non gekleed.

Volwassen Hildegard komt op

Hildegard Ik zal liefde en gehoorzaamheid beloven
en ook in God de schepper geloven.

Koor:

Vele jaren van werken en bidden gingen voorbij
met Jutta aan het hoofd van de abdij.
Toen Jutta stierf, waren velen bedroefd,
maar Hildegard werd beproefd.
Er werd haar gevraagd voortaan abdis te zijn
en zo een goede moeder voor de nonnen te zijn.

Non 1 Hildegard, wil jij onze abdis zijn?

Non 2 Jij bent de oudste.

Non 3 Wij denken dat jij een goede moeder voor ons zal zijn.

Non 4 Jij kunt ons ook vast veel leren.

Koor:

Hildegard sloot zich op en bad de hele nacht, (*Hildegard knielt*)
de volgende morgen werd ze door de nonnen opgewacht.

Hildegard Ik zal jullie abdis zijn zoals jullie hebben gevraagd
 en het zo goed mogelijk doen zodat het jullie behaagt.

Koor:

Hildegard leerde de nonnen hoe je groenten en kruiden plant,
want hiervan had ze veel verstand.

Ook wist ze raad met de paarden en koeien
en hoe je wijnranken moest snoeien.

Lezen in de bijbel gebeurde elke dag,
naar de kerk gaan deden ze wel zes keer per dag.

Twee aan twee liepen ze dan naast elkaar
geknield gingen ze bidden bij het altaar.

Hildegard had gedichten op muziek gezet
dat klonk als een prachtig ontroerend gebed.

Priester zwaait met wierrookvat

Priester	Tu solus Dominus Tu solus Altissimus, Jesu Christe Cum Sancto Spiritus in gloria Dei Patris Amen
Nonnen	Amen

 Lied van de nonnen (van Kirsten Flierman)

Ik richt mij tot de Heer
want zo kies ik te leven
Ik kniel hier dagelijks neer
om mijn gebed te geven

Kyrie eleison

Ik leer hier iedere dag
het goddelijk woord te lezen
Ook ken ik kruid en plant
om mensen te genezen

Kyrie eleison

Ik wil geen geld of eer
ik hoef niets te verdienen
'k Vraag enkel aan de Heer
mij even trouw te dienen

Kyrie eleison

Hildegard en nonnen lopen weer twee aan twee 'terug'. Nonnen gaan op de banken zitten en doen hun kappen af. Hildegard gaat op haar krukje zitten met een boek en ganzenveer op een standaard.

Koor:

Overdag zat Hildegard vaak een tijd alleen
waarbij er soms weer een beeld in haar hart verscheen.
In haar Wegwijzerboek schreef ze het op allemaal
de bode bracht het boek naar de kathedraal.

Bode en paus komen op. De bode knielt voor de paus.

Bode	Heilige vader, Hildegard heeft beelden gezien met ogen van haar hart. met het schrijven hierover is ze gestart. Wilt u lezen wat ze geschreven heeft?
------	--

Paus neemt het boek aan en begint te lezen, bode blijft knielen.

Paus	Wat een prachtige beelden heeft ze aanschouwd, hoezeer is zij met god vertrouwd! Laat haar doorgaan met het schrijven van wat zij met haar hart ziet, zo'n geweldig boek kenden we nog niet.
------	--

Paus geeft het boek terug aan de bode. Deze buigt ten afscheid. Paus gaat af, de bode brengt boek terug naar Hildegard en gaat ook af.

Koor:

Vele vrouwen wilden non bij Hildegard zijn
zo werd het klooster veel te klein.
Hildegard vond een mooie plek om te werken en wonen,
op de Rupertsberg moest het nieuwe klooster komen.
Eerst moesten sterke mannen de berg ontginnen,
want tussen al die bomen en struiken kon je niks beginnen.
Dan werden stenen en balken aangesjouwd
en langzamerhand werd het nieuwe klooster gebouwd.

Bouwvakkers komen op met bijl en zaag.

♪ *Houthakker- en timmerlied* (www.vrijeschoolliederen.nl)
(twee coupletten, tweede is anders dan op de website)

Met bijlen en zagen gaan wij naar het bos,
wij hakken en zagen er lustig op los.
Zigge, zagge, zagen maar, het karwei is bijna klaar,
zigge, zagge, zagen maar, het karwei is bijna klaar.

Wij sjouwen en bouwen met stenen zo zwaar,
en maken de muren voor 't klooster nu klaar
Sjouwen, sjouwen, bouwen maar, het karwei is nu echt klaar,
sjouwen, sjouwen, bouwen maar, het karwei is nu echt klaar.

Koor:

Van bouwen had Hildegard ook veel verstand,
ze had veel ideeën voor het nieuwe pand.
Plek voor vijftig nonnen moesten er komen
en ook de priester moest er kunnen wonen,
Een ziekenkamer, een keuken, een apotheek
en een kerk om te bidden, te zingen en voor de preek.

Hildegard	Er moet ook een badkamer komen met stromend water.
Bouwvakker 1	Wat moet je in een badkamer doen?
Hildegard	Jezelf wassen.
Bouwvakker 2	Wassen? Waar is dat goed voor?
Hildegard	Dan word je niet zo snel ziek.
Bouwvakker 3	Daar heb ik nog nooit van gehoord!

Koor:

Toch kwam er een badkamer met water zo koud,
de nonnen leerden zichzelf verzorgen
en raakten met tandenpoetsen vertrouwd.

*Nonnen doen alsof ze zich wassen en tandenpoetsen en zetten daarna
hun kroontjes op.*

Koor:

Soms was er feest met zang, dans en toneel,
geen gast was er dan teveel.
De nonnen droegen dan geen habijt,
wel losse haren met kroontjes in de feesttijd.

Alle kinderen dansen in een kring (behalve de priester, paus en keizer)

Moeder Wies (www.vrijeschoolliederen.nl)

zing i.p.v moeder Wies: Hildegard, Hildegard

Na de dans gaat iedereen zitten behalve de nonnen en Hildegard. Terwijl de kinderen teruglopen spreken de gasten met elkaar.

Gast 1 Dat was een prachtig feest.

Gast 2 Zeker, het is weer mooi geweest.

De priester gaat naar Hildegard toe.

Priester Hildegard, een non draag altijd haar kleet,
me dunkt dat je dat wel weet.

Hildegard Volgens mij is er geen verbod,
om je tijdens een feest mooi te kleden voor God.

Nonnen en priester af. Hildegard gaat weer naar haar kruk.

Koor:

Hildegard schreef veel boeken over planten en de natuur,
ze maakte zalfjes, pilletjes en tinctuur.

Vele zieken kwamen bij haar om te genezen,
dat kun je nu nog in de boeken lezen.

Zieke 1 komt op

Zieke 1 Ik heb me verbrand,
heb je voor mij een goed verband?

Hildegard Een zalfje van reuzel en Sint-Janskruid,
daarmee jaag ik de brand eruit.

Zieke 1 gaat blij weg, ziek kind 2 komt op handen naar voren (blind)

Zieke 2 Ik kan niks meer zien, kun je iets voor me doen?

Hildegard Kom hier, eerst schoon water en een kompres,
dan wat slapen, dat wordt vast een succes.

Koor:

De volgende dag kon het kind weer zien
en weer lachen bovendien.

Zieke 2 huppelend af, zieke 3 komt op.

Zieke 3 Ik word gek van de hoofdpijn,
kan ik een tijdje bij je zijn?

Hildegard Blijf maar eens bij ons een tijd
dan raak je vast je problemen kwijt.

Hildegard brengt de zieke 3 naar de bank bij de nonnen en Hildegard gaat weer op haar kruk zitten.

Koor:

Het klooster lag vlakbij de wegen langs de Rijn
en zou daarom vaak een gastverblijf zijn.
De gasten vertelden wat er in de wereld gebeurde
en zeiden dat het hen betreurde;
zo weinig mensen gingen nog naar de kerk
de priesters deden niet meer goed hun werk.

Hildegard werd ziek van verdriet
en verliet haar kamer een lange tijd niet.
Toen hoorde ze in haar droom God spreken:
'Hildegard sta op en laat de mensen van mij weten.'
Hildegard wist nu wat haar te wachten stond
en ging op haar paard bij de mensen rond. (*Stokpaard en kokosnoten*)
Ze sprak met priesters en bisschoppen
en liet hen met het luie werk stoppen!

Hildegard en priester op

Hildegard Hou op met dit schaamteloze gedoe
 en ga weer naar je kerk toe!

Priester beschamend af.

Koor:

Hildegard ging ook naar de rijken
die met afschuw naar de armen stonden te kijken.

(Hildegard richting het publiek)

Hildegard Toon wat meer erbarmen
 en deel je rijkdom met de armen.

Keizer op.

Koor:

Met keizer Barbarossa sprak zij lang,
heel moedig, geheel niet bang.

Hildegard Keizer, u bent zeer machtig
 en regeert heel krachtig,
 maar u maakt misbruik van uw macht
 dit heeft God niet van u verwacht.

Keizer Het is waar wat men beweert;
 u bent een wijze vrouw,
 ik heb veel van u geleerd.

Keizer af.

Kinderen staan in halve cirkel met Hildegard er in het midden voor.

Koor:

Steeds meer vrouwen bleven naar Hildegard komen,
ze ging van nóg een nieuw klooster dromen.
Het werd gebouwd aan de andere kant van de Rijn,
zo zou Hildegard abdis van twee kloosters zijn.
Twee keer per week ging een bootje naar de overkant
en bracht zo Hildegard weer naar de andere kant.
Van het ene klooster naar het andere,
dit zou haar leven lang niet meer veranderen.

Toen ze op haar tachtigste stierf,
weenden allen zeer om haar.
Haar vele liederen, boeken en wijze woorden,
kunnen nu nog steeds veel mensen bekoren.

*Lied Hildegard (op melodie Toen Martinus jongen was.
www.vrijeschoolliederen.nl)*

Toen Hildegard een meisje was, ging ze naar het klooster,
abdis Jutta was daar ook, zij leerde Hildegard lezen.
Toen Jutta stierf werd Hildegard moeder van het klooster,
zij zorgde goed voor iedereen, zij leerde hen mooi zingen.
De beelden die zij in zich kreeg, schreef ze op in boeken,
iedereen was zeer verrukt, men las ze voor in kerken.
Over planten wist zij veel, zij maakte velen beter,
Ied'reen wilde bij haar zijn, ja Hildegard was de wij-ijste.

Hildegard

Voor het toneelstuk 'Hildegard von Bingen' voor klas 2 geschreven door Kim van den Berg
Marre Bouwhuis

♩ = 120

Measures 1-12: Treble clef, key of B-flat major (two flats), 6/8 time signature. The melody consists of eighth and quarter notes. The lyrics are: "Noe noe noe noe noe noe noe noe noe noe noe noe Hil - de - gard, Hil - de".

13

Measures 13-21: Treble clef, key of B-flat major. Measure 13 is 6/8, measure 14 is 4/4, and measures 15-21 are 6/8. The melody continues with eighth and quarter notes. The lyrics are: "gard, zij met beel - den in haar hart. Wij zul-len u ver-tel - len haar le - vens -".

22

Measures 22-29: Treble clef, key of B-flat major. Measure 22 is 6/8, measure 23 is 4/4, and measures 24-29 are 6/8. The melody continues with eighth and quarter notes. The lyrics are: "ver-haal. Wat zij de wer - eldbracht en de men-sen al - le-maal. Hil - de - gard, Hil - de".

30

Measures 30-36: Treble clef, key of B-flat major, 6/8 time signature. The melody continues with eighth and quarter notes. The lyrics are: "gard, zij met God's lief - de in haar hart.".

Marre Bouwhuis

Lied van de nonnen

Vrij naar Hildegard von Bingen

Kirsten Flierman

1. Ik richt mij tot de Heer, want zo kies ik te le - ven. Ik
2. Ik leer hier ied' - re dag het god' - lijk woord te le - ven. Ook

3 kniel hier dag'-lijks neer om mijn ge-bed te ge - ven. Ky - ri - e e - le - i - son. 3. Ik
ken ik kruid en plant om men-sen te ge - ne - zen.

6 wil geengeld of eer, ik hoef niets te ver - die - nen. 'kVraag en - kel aan de Heer mij

9 e - ven trouw te die - nen. Ky - ri - e e - le - i - son.

The musical score is written on a single staff in treble clef, key of D major (two sharps), and 4/2 time. It consists of four lines of music. The first line has two vocal parts (1 and 2) with lyrics. The second line continues the melody with lyrics. The third line continues with lyrics. The fourth line continues with lyrics and ends with a double bar line. There are fermatas over the notes for 'le - ven' in the first line, 'son' in the second line, and 'nen' in the fourth line. The key signature changes to E major (three sharps) for the final measure of the fourth line.